

Crisis en herstel

Het geruchtmakende wetsontwerp voor een Crisis- en Herstelwet wordt ook in de juridische kring nogal bekritiseerd en zelfs afgedaan als haastige gelegenheidswetgeving en politieke symboolwetgeving. Door de Crisis- en Herstelwet worden ook enkele bepalingen van de Natuurbeschermingswet (Nbw) gewijzigd.

> Zo wordt er een nieuw Nbw-artikel voorgesteld met een apart regime voor stikstofdepositie rond Natura 2000-gebieden. In geval er geen sprake is van toename (standstill) blijft deze depositie buiten de beoordeling van een Nbw-vergunningaanvraag, ook al is de depositie te hoog. Zie daarover ook het Vakblad van november 2009 (p. 8/9).

De Raad van State had vooral veel kritiek op dit nieuw voorgestelde artikel en spreekt van 'een contraproductieve impuls' en van 'strijd met de verplichtingen uit de Habitatrichtlijn, mede gezien in het licht van het voorzorgsbeginsel als een van de grondslagen van het Gemeenschapsbeleid op milieugebied'. Het antwoord van de regering is dat gekozen wordt voor een planmatige aanpak in het kader van een beheerplan. Het aparte regime geldt bovendien alleen maar als er per saldo geen toename is en voorts wijst de regering er mijns inziens niet ten onterechte op dat de Habitatrichtlijn geen tijdslimiet bevat waarbinnen de instandhoudingsdoelstellingen behaald moeten worden. In juridisch jargon: er is geen harde fatale termijn

waarbinnen de doelstellingen behaald moeten zijn. Die zijn we eigenlijk dus vergeten en daar wordt nu dankbaar gebruik van gemaakt: ooit moet die stikstofdepositie omlaag, maar het hoeft niet meteen.

Alhoewel het op zichzelf genomen opmerkelijk is dat voor stikstof (en dus voor met name de varkenssector) een apart regime geldt en voor andere sectoren niet (de Raad van State spreekt in dit verband treffend van 'gesplitste toetsing'), is een separaat regime niet zonder meer in strijd met de Habitatrichtlijn. Een programmatische aanpak waarbij op langere termijn de depositie wordt teruggebracht is niet per se in strijd met de richtlijn.

Voorts worden in een ander nieuw artikel de zogenaamde 'oude doelen' (dat zijn de natuurdoelen die golden voor de oude 'natuurmonumenten' en meegenomen zijn bij de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied) uit de habitattoets gegooid. Dat deze oude doelen nu buiten de habitattoets worden gebracht is evenmin in strijd met de Europese Habitatrichtlijn, nu de oude doelen slechts nationale doelen zijn (de oude doelen die bij het eertijdse natuurmonument hoorden), en geen Europese doelen voor het Natura 2000-gebied.

Tenslotte wordt voorgesteld dat bestaand gebruik ook na vaststelling van (en niet meenemen van dat gebruik in) het beheerplan vergunningvrij blijft. Wel is er een aanschrijvingsbevoegdheid van het bevoegd gezag om, wanneer nodig, passende maatregelen te (doen) treffen. Nu dit bestaand gebruik wordt vrijgesteld van de Nbw-vergunning, lijkt het erop dat de habitattoets niet toegepast kan worden en er aldus strijd is met de Habitatrichtlijn. Het is echter een hardnekkig misverstand dat de

habitattoets alleen maar via een apart vergunningentraject zou kunnen worden verricht (zoals in Nederland de Nbw-vergunning). De Europese richtlijn eist geen aparte vergunning maar alleen een habitattoets. Dat zou wellicht ook kunnen via een aanschrijving van het bevoegd gezag daartoe. Dat betekent echter wel dat de bewijslast wordt omgedraaid: het bevoegd gezag moet nu aantonen dat sprake is van significantie en niet de bestaand gebruiker en/of initiatiefnemer. Dit roept de vraag op of er wel sprake is van voldoende handhavingcapaciteit bij het bevoegd gezag nu het initiatief van hem uit moet gaan.

Zowel het separate stikstofregime als het uit de habitattoets halen van oude doelen alsook het vergunningvrije bestaand gebruik is juridisch echter niet onverdedigbaar te achten in het licht van de Habitatrichtlijn. De Europeesrechtelijke grenzen worden weliswaar opgezocht, maar ook weer niet flagrant overschreden.

Wel valt het mij op dat de Nbw door deze Crisis- en Herstelwet alleen maar weer ingewikkelder en omvangrijker wordt. Zo komen er 4 nieuwe artikelen en zelfs 21 artikelleden bij. Nog even en de Nbw is net zo ingewikkeld en onleesbaar als de Flora- en faunawet. Degenen die het hardst om de Crisis- en Herstelwet geroepen lijken te hebben, klagen altijd dat Europa of 'de juristen' alles dichtreguleren met ingewikkelde wetgeving, maar zorgen nu juist zelf voor die extra regulering. Daar kunnen ze ons juristen, natuurbeheerders of Brussel nu dus niet meer zo Pavlovmatig de schuld van geven...<

*Fred Kistenkas
Alterra en Wageningen Universiteit, leerstoelgroep
Bos- en Natuurbeleid
fred.kistenkas@wur.nl*

ADVERTENTIE

B-WARE Research Centre, een spin-off bedrijf van de Radboud Universiteit Nijmegen, combineert toegepast en wetenschappelijk onderzoek naar de biogeochemische en ecologische processen die bepalend zijn voor het functioneren van (natte) ecosystemen.

Cursussen Natuurbeheer en -ontwikkeling 2010

Om kennisuitwisseling tussen onderzoek en beheer of beleid te stimuleren organiseert B-WARE cursussen op het gebied van natuurbeheer en -ontwikkeling. In 2010 worden de volgende cursussen gegeven:

- **Ecologisch Herstelbeheer: laagvenen, rivier- en beekdalen** 8, 9, 14, 15 & 16 april 2010
- **Nieuw! Waterplanten & Waterkwaliteit** 27 & 28 mei, 2, 3 & 4 juni 2010
- **Natuurontwikkeling op voormalige landbouwgrond** 13, 14 & 15 oktober 2010

Radboud Universiteit Nijmegen | Toernooiveld 1 | 6525 ED Nijmegen | T 024-3652813 | E info@b-ware.eu | W www.b-ware.eu

